

Tineretea - vârstă a provocărilor. Educația prin iubire a tinerilor (Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul)

Foto: Oana Nechifor

©doxologia.ro

Fiind întrebat cum ar putea să se apropie părinții și să-i îndrepte pe tinerii care au pornit pe un drum greșit, el a răspuns: „Cu dragoste. Dacă există dragoste adevărată, nobilă, îndată tinerii sunt încredințați launtric și sunt dezarmați. Vin la colibă tot felul de tineri cu diferite probleme. Îi întâmpin, îi cinstesc, le vorbesc și peste puțin devenim prieteni. Își deschid inimile și primesc dragostea mea. Unii, sărmanii de ei, sunt atât de lipsiți! Însetează de dragoste”.

Sfântul Paisie Aghioritul primea la „coliba” sa din Sfântul Munte Athos numeroși tineri doritori să descopere adevăratul lor rost în viață. Pe toți îi sfătuia cu o dragoste fără egal, la măsura iubirii lui Dumnezeu față de lumea aceasta căzută și îndepărtată de Izvorul ei veșnic. Este paradigmatic răspunsul pe care l-a dat, odată, unui ucenic ce îi ceruse un sfat pe care să îl țină minte întreaga viață.

„- Părinte, spuneți-ne ceva.

- Ce să vă spun?
- Ce vă spune inima...
- Ceea ce-mi spune inima este să iau cuțitul, s-o tai bucățele, s-o împart lumii și apoi să mor”.

Adolescența, tinerețea este o vârstă a căutărilor și a descoperirilor, a ispitelor și a provocărilor din partea lumii și a anturajelor, care îi devin tânărului mai apropiate decât părinții și familia sa. Iar lipsa de experiență și de discernământ pot duce la căderi grele și păcate grave.

Din cauza unor stiluri de educație diferite, între părinți și copii – observa Sfântul Paisie – s-a creat o prăpastie. Pentru ca aceasta să fie înlăturată, este nevoie de înțelegere și îngăduință, de empatie din ambele părți. Astfel, pentru ca acest decalaj sau conflict dintre generații să fie nivelat, „trebuie ca părinții să se coboare în starea copiilor, iar copiii să treacă în cea a părinților. Și dacă acum copiii nu-i mai chinuiesc pe părinții lor, nici copiii lor, mai târziu, pe ei. Dacă acum copiii nu ascultă și își chinuiesc părinții, și copiii lor îi vor chinui mai târziu, pentru că vor funcționa legile duhovnicești”.

Ispitele care primejduiesc trupul și sufletul tânărului sunt tot mai numeroase și, de aceea, părinții nu trebuie să se erijeze în niște gardieni autoritari ai respectării principiilor convenite, ci să devină prietenii, confidenții și sfetnicii lor cei mai apropiați.

În zilele noastre, păstrarea curăției trupesti și sufletești, castitatea înainte de căsătorie este un adevărat „război al conștiinței”, o adevărată „mucenicie”, într-o lume profund erotizată și care caută, la tot pasul, să provoace simțurile și instinctele inferioare. Păstrarea curăției, înainte de căsătorie, considera Sfântul Paisie, asigură tinerilor o „îndoită sănătate”: trupească și duhovnicească.

Din acest motiv, recomanda ca și logodna să fie scurtă, iar căsătoria să se realizeze după finalizarea studiilor, pentru ca sufletul soților să nu fie împărțit între obligațiile de familie și cele profesionale, între responsabilitățile de soți și părinți, și cele sociale. Astfel, el insista asupra faptului că „este bine ca logodna să nu țină mult – să încerce ca în perioada care va dura până la nuntă să o vadă pe tânără ca pe sora sa și să o respecte. Dacă amândoi se vor nevoi cu mărime de suflet să-și păstreze fecioria, la Taina Căsătoriei, atunci când preotul îi încununează, vor primi har îmbelșugat de la Dumnezeu. Pentru că, așa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, cununile sunt simbolul biruinței asupra plăcerii”.

Studiile neterminate și finalizarea lor în timpul căsniciei sunt socotite „un chin atât pentru femeia, cât și pentru copiii lui. Este mai bine să-și concentreze toate puterile lui sufletești și trupești la învățătură, pentru a-și termina fără prea multă osteneală studiile, după care se va rezolva și problema aceasta. Căci de îi vor fi puterile împrăstiate, va fi mereu împărțit sufletește și trupește”.

Ca soții, trebuie preferate tinerele provenind din familii numeroase, aceasta constituind o garanție a jertfelniciei lor ulterioare, pe altarul familiei; credincioase și cu o viață morală înaltă. Nu trebuie căutată bogăția sau frumusețea, ci simplitatea și smerenia. Alături de o asemenea persoană nobilă, soțul își va dobândi „odihna sufletească” și împreună, „se pot lua de mână, ca să treacă râul cel primejdios al lumii”. Iar credința lor puternică și prezența lui Hristos în familia lor, dragostea lor puternică îi va ține uniți pentru totdeauna, împreună cu Preadulcele Iisus.

Chiar și în situația în care o persoană alegea viața monahală, sfatul era același: întâi să își încheie studiile, iar apoi să îmbrățișeze chipul îngeresc de viațuire. Alegerea, fie spre viața de familie, fie pentru viața monahală, trebuie făcută în deplină cunoștință de cauză și libertate personală, odată ce fie de una, fie de cealaltă, depinde nu doar împlinirea personală, în lumea și viața aceasta, ci însăși mântuirea sufletului.

Indiferent de rătăcirile și căderile copiilor lor, părinții nu trebuie să se descurajeze sau să-și piardă speranța ci, prin exemplul lor bun și prin rugăciunile stăruitoare, să ceară ajutor și să spere în întoarcerea lor, gândindu-se că Însuși Dumnezeu le oferă „unele circumstanțe atenuante pentru neorânduiri pe care le fac”, sub influența duhului frivol al lumii contemporane.

De mare folos îi poate fi tânărului duhovnicul, odată ce, la această vârstă, tinerii, în entuziasmul lor, se consideră pe ei a fi centrul lumii și primesc tot mai greu sfaturi de la alții, inclusiv de la părinții lor. Cu autoritatea și paternitatea sa

duhovnicească, prin discernământ și mai ales prin dragoste și rugăciune, părintele duhovnicesc se poate apropia și poate pătrunde mai ușor în sufletul tânărului, iar sfaturile și îndemnurile lui, inspirate de Dumnezeu, sunt mai ușor primite.

Referindu-se la nevoia tinerilor de duhovnic, Sfântul Paisie spunea: „Tânărul are nevoie de un povătuitor duhovnicesc, care să-l sfătuiască și de care să asculte, ca să călătorească cu siguranță duhovnicească, fără primejdii, fără frică și fără să se împotmolească. Fiecare om, cu cât crește, cu atât înaintează în vârstă, cu atât dobândește experiență și de la sine și de la alții. Un tânăr nu are această experiență. Unul în vârstă folosește experiența dobândită de la sine și de la alții, pentru a-l ajuta pe tânărul neexperimentat să nu facă gafe. Atunci când tânărul nu ascultă, face experiențe cu sine însuși”.

Spre deosebire de copiii mici, la care se puteau aplica și pedepse, reușita formării tinerilor este dată, în mod exclusiv, de iubirea arătată acestora. Regula de aur sau adevărata educație, față de care ei sunt receptivi, este educația prin iubire. Și în acest sens, cuvintele Sfântului Paisie sunt mai mult decât edificatoare. Fiind întrebat cum ar putea să se apropie părinții și să-i îndrepte pe tinerii care au pornit pe un drum greșit, el a răspuns: „Cu dragoste. Dacă există dragoste adevărată, nobilă, îndată tinerii sunt încredințați launtric și sunt dezarmați. Vin la colibă tot felul de tineri cu diferite probleme. Îi întâmpin, îi cinstesc, le vorbesc și peste puțin devenim prieteni. Își deschid inimile și primesc dragostea mea. Unii, sărmanii de ei, sunt atât de lipsiți! Însetează de dragoste. Se vede îndată că n-au simțit dragoste nici de la mama, nici de la tatăl lor; nu se mai satură. Dacă îi compătimești, dacă-i iubești, uită și problemele lor, chiar și de droguri, se depărtează bolile, își lasă neorânduile și vin după aceea ce închinători evlavioși în Sfântul Munte. Pentru că într-un anumit fel simt dragostea lui Dumnezeu”.

Alături de părinți și de duhovnic, de familie și de Biserică, un rol important revine, în educație educatorilor, dascălilor sau profesorilor. „Mare lucru este, spunea el, un învățător corect, mai ales în zilele noastre! Copiii sunt casete neînregistrate, care se vor umple cu cântece murdare sau cu muzică bizantină. Lucrarea învățătorului este sfântă. Are mare responsabilitate. Dacă ia aminte, poate lua mare plată de la Dumnezeu. Să se îngrijească să învețe pe copii frica de Dumnezeu. Profesorii trebuie să afle modul prin care să transmită copiilor unele mesaje despre Dumnezeu și Patrie. Ei să semene numai sămânța, dar să nu aștepte să răsară imediat. Nimic nu se pierde; cândva ea va prinde rădăcină”.

În actul educației, pedagogii trebuie să dea dovadă de vocație și de iubire, de bunătate și de îngăduință, de căldură sufletească și de înaltă responsabilitate. În acest mod și în comparație cu părinții care nasc pe copii, „educatorii corecți”

„renasc copiii din lume”, „dau societății oameni renăscuți și, astfel, ea se face mai bună”. Și, totodată, mare va fi răsplata din partea lui Dumnezeu pentru acești educatori. În viața aceasta vor avea parte de mulțumire și bucurie, iar în viața viitoare, de iertare de păcate și de sfințire.

Chiar și în privința programelor de studiu, Sfântul Paisie observa că tinerii de astăzi sunt „ghiftuiți” cu „o grămadă de lucruri nefolositoare” care, în loc să îi formeze și să îi edifice moral, îi bulversează și îi zăpăcesc spiritual. Accentul trebuie pus pe însușirea unor cunoștințe practice, formative pentru viață, pe cunoașterea profundă a istoriei și a credinței Neamului, precum și a mijloacelor prin care creștinul poate contribui la păstrarea și dezvoltarea lor.

Indiferent de particularitățile de vârstă, scopul general al educației în constituie formarea personalității umane, iar în ceea ce privește educația religioasă – edificarea caracterului creștin.

Ascultători față de părinți, devotați față de Neamul lor, față de Biserică și față de credința ortodoxă, asemenea copii vor atrage asupra lor binecuvântarea părinților și harul lui Dumnezeu. Dacă obrăznicii și păcatele alungă harul, copiii sălbăticiindu-se și trăind în neorânduială, respectul față de părinți, duhovnic, dascăli și față de cei mai mari și mai experimentați aduce și revarsă asupra lor harul și binecuvântare cerească. Pe astfel de copii, harul îi acoperă, dăruindu-le o strălucire suprafirească.